

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
 Egész évre 16 k.
 Negyedévre 4 ..
 Helyben hához hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 ..
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor
 Negyedévre 6 ..
 Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
 A szerkesztőség kéziratok vissza-
 adására vagy megőrzésére nem
 vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó-
 hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 214. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1914 Szeptember 16.

A háboru kilátásai.

Nemsokára éppen egy hónapja lesz annak, hogy hadseregünk legelőször összemérte fegyvereit az oroszok tulnyomó nagy haderejével és augusztus hó 22 óta több hatalmas csatában verkedtek vitéz csapataink a félelmetesnek gondolt nagy orosz hadsereggel. Csapataink és a hadvezetőség sok gazdag haditapasztalatokat gyűjtöttek ez alatt a négy hét alatt, mely tapasztalatok hála az égnek mind a mi javunkra billentik a háboru mérlegének serpenyőjét. Hatalmas szövetségesünk a bámulat hangján adózik eddigi sikereinknek, harctéren levő fiaink pedig vezéreikkel együtt a legnagyobb bizakodással tekintenek a jövő nagy eseményei elé azzal a biztos tudattal, hogy a nagy küzdelmek végső sikere föltétlenül a miénk lesz!

Csapataink szelleme és harcikedve kitünd. Köteteket lehetne már írni azokról az epizódokról, melyek ezt megdönthetetlenül bizonyítják. Könnyes szemekkel mesélte el éppen tegnap egy sebesülten hazatérő bajtárs a többek között azt a szívet és lelket megrázó fönséges jelenetet, amikor egy éjjel egész napi fáradságos harc után végrehajtott és sikerült roham után 30.000 torokból szállt föl az égnek az „Isten áldd meg a magyart” imaszerű fönséges dallama.

A hold fényesen sütött le az égből és misztikus ezüst fénye megtörött a meleg vértől még párolgó fényesen csillogó szuronyokon!

„Nyujts feléje védő kart, ha küzd ellenéggel!” harsogta fohászát levett sapkával az a 30.000 magyar legény a Rawa Ruszkai magaslatokon, éjnek idején amikor mi csendes álmunkat aludtuk!

Soha alkalomszerűbben és méltóbb környezetben nem szállott égnek nemzetünknek ez a szép fohása! És valójában felénk nyujtja Isten védő karját, mert különben

nem lettünk volna képesek ily rövid idő alatt ily nagy sikereket elérni, az ellenség hatalmas tulerejével szemben.

Csalódni csak azok csalódtak, kik azt gondolták, hogy az egész háborut rövid néhány hét alatt befejezhetjük. Persze erről szó sem lehet, mert a nagy hadjáratnak csupán a bevezetésénél tartunk még most. Olyan ez mint pld. egy lóversenynél a próba galopp! Az igazi mérkőzés majd csak ezután veszi kezdetét. Eddig csak fegyvereinket mértük össze, hogy lássuk mi mennyit ér!

Nos! és az eredménnyel fényesen meg is lehetünk elégedve. A nagy orosz tulerő, mely 200 kilométeres karjaival egész Galiciát magához akarta volna ölelni, csupán Lembergig tudott eljutni! De hogyan? Az oroszok maguk beismerik, hogy óriási veszteségeket szenvedtek. — Északi karját meg éppenséggel teljesen visszanyomtuk, úgy, hogy egyáltalában nem is érintette Galicia földjét.

A legutolsó hétnak harcai mind azt a célt szolgálták, hogy a keletgaliciai orosz erőket visszaszorítsuk és ily módon a derékszögben álló keleti frontunkat, az északi arcvonalunkhoz nagyobb szög alatt kitoljuk, illetve kiegyenesítsük. Akciónk az orosz tulerő következtében most nem volt végrehajtható és miután az orosz főerő Lembergől északra azzal fenyegetett, hogy az északi és keleti frontunk közé ékeli magát, csak természetes dolognak kell tartanunk, hogy ezen veszélyt elhárítandó, hadvezetőségünk visszavonta az északi frontunk jobb szárnyát (Auffenberg) annyira, hogy most már nem derékszög alatt találkozik egymással a két arcvonalunk, hanem egy teljesen összefüggő vonalat alkot.

Az is természetes, hogy a Dankl csoportnak egyelőre abba kell hagynia Lublin hadműveleteit. Szóval most egy teljesen új helyzet előtt állunk. Feladatunk első részét fényesen megoldottuk. Örökös támadásainkkal ellenfeleinket alaposan meggyengítettük, úgy hogy az oroszok is jobbnak latják most egyelőre pihenni. Hogy ez a hadműveleti szünet meddig fog tartani, azt előre megmondani, legalább is nekünk itten teljesen képtelenség, mert nem ösmerjük a helyzet részleteit.

Csak az elvet mondhatjuk ki, hogy mindaddig, míg fönyeges erősbbitést nem fogunk kapni, nagyobb hadműveletekbe nem bocsájtkozhatunk. Míg hivatalosan nem publikálják, a vonalat sem mondhatjuk meg melyben most csapataink állanak, de annyi bizonyos, hogy ez egy oly kedvező vonal, a melyben képesek vagyunk kitartani, minden körülmények között. A harc természetesen nem fog szünetelni, mert egy ily hosszú vonalon itt-ott mindig akad alkalom arra hogy az ellenségen részlet sikereket elérhessünk.

És, hogy az ily alkalmakat ki is fogjuk használni a legteljesebb mértékben, arról meg lehetünk győződve.

A mi feladatunk most az, hogy sakkban tartsuk az orosz mindaddig, míg német szövetségeseink nagyobb erővel beavatkozhatnak a nagy küzdelemben.

Az ily hadműveleti szünetek rendes jelenségei a modern háboruknak. Például a legutóbbi orosz japán háboruban Kuroki tábornok hadserege több mint 6 hétig állott szemben az orosz főerőkkel Fönuhancsönnél és csak mikor a többi japán hadsereg is fölvonulhatott, vette kezdetét az általános előnyomulás.

Vagy pedig Mukden előtt csaknem fél évig nézett egymással farkas szemét az Orosz és Japán hadsereg és csak miután Port-Artur elesett és az itt lekötve volt Japán erők (Nogi tábornok) is fölszabadultak, kezdték meg a Japánok a támadást Mukden ellen, mely mint tudjuk dacára az oroszok nagy tulerejének a Japánok fényes győzelmével végződött.

Ujabb és frissebb erők fognak özönlenni nemsokára a galiciai harctérré és a háborunak egy ujabb fejezete fog megezdődni! A döntést természetesen még ez sem fogja meghozni, hanem csak ismét „megdolgozzuk” kissé az orosz!

Az igazi döntő csaták korszaka majd akkor fog elkövetkezni, a mikor a Franciaországban felszabadult német haderők is megjelennek majd az orosz harctéren. Az még a jövő titka, hogy ez mikor fog elkövetkezni, de, hogy el fog következni az bizonyos és hogy a **végső győzelem a miénk, azt nem csak remélhetjük, de biztosan tudhatjuk.**

A németek óriási győzelmei minden harctéren.

Kelet-Poroszországban az orosz hadsereget szétverték.

Berlin, szept. 15. Hindenburg tábornok a német császárhoz a következőket táviratozta: A vilnai hadsereg a II-ik, a III-ik, IV-ik, XX-ik hadtestek, a III-ik és IV-ik tartalék hadosztály öt lovas hadosztálya a mazuri tavak mellett lefolyt ütközetben és az azokat követő ütközetekben teljesen szétverve; a grodnai tartalékhadtest, a XXII-ik hadtest, a VI-ik hadtest, a III-ik, a szibériai hadtestnek részei a Lyck-nál lefolyt külön ütközetben súlyosan szenvedtek. Az ellenséget nagy veszteségek érték halottakban és sebesültekben. A foglyok száma emelkedik, a hadizsákmány rendkívül nagy.

A hadseregeknek száz kilométert meghaladó arcvonala mellett egyes részeknek rendkívüli menetteljesítménye négy nap alatt 150 kilométer. Ily nagy arcvonalon és mélységben lefolyt harcokról egész terjedelemben még nem tehetek jelentést. Egyes kötelékeink kemény küzdelembe jutottak. Veszteségeink mégis csekélyek. A hadsereg az egész vonalon győzelmet aratott. A makacsul ellenálló, de végül mégis menekülő ellenséggel szemben a hadsereg büszke arra, hogy soraiban küzdött és vérzett egy császári herceg.

(A miniszterelnökség sajtóosztályából.)

Hindenburg.

Hindenburg

a nyugati harctérről való elutazása közben készítette a kelet-poroszországi haditervet.

Berlin, szept. 15. Hindenburg tábornok kezdetben a nyugati harctéren volt és csak később kapta meg a főparancsnokságot a keleti harctéren. A tábornok husz óra alatt utazott el lokomotívval és egy szalenkoosival nyugatról keletre. Állandóan távirati jelentéseket kapott a dolognak keleten való mikénti állásáról. Utazása alatt elkészült a haditervvel és minden állomásról, ahol mozdonyt váltott, parancsot adott keleti seregének. Amikor megérkezett, megkezdődött a csata. Ettől kezdve győzelem győzelmet követett. Megsemmisítette a Mazuri-tavaktól délre álló orosz Narev-hadsereget. Ebben az ütközetben elesett egy orosz főparancsnok és két orosz nagyherceg, foglyul ejtett több mint kilencvenezer orosz és zsákmányul ejtette az orosz sereg egész tűzéri felszerelését. Hindenburg tábornok ezután néhány napi pihenőt adott katonáinak, majd felvette a küzdelmet az északra, Insterburg mellett álló Njemen sereggel. Ezt is teljesen legyőzte, bár egy újabb orosz hadtest, a 22-ik akarta őt oldalba támadni. Ma már egész Kelet-Poroszországból kitakarodtak az oroszok. Az a megállapítás, hogy Felső-Sziléziában, vagy Pozenben oroszok volnának, pusztán kitalálás. Hindenburg átlépte az orosz határt, alig talál már ellenállásra és számos hadianyagot ejt zsákmányul.

A cár átveszi a fővezérletet.

Budapest, szept. 15. (A. M. T. I. cen. táv.) A római „D'Italia“-nak jelen-

tik Szentpétervárról: nem lehetetlen, hogy Miklós cár átveszi az orosz hadak fővezérletét.

Elesett orosz nagyhercegek.

Budapest, szept. 15. (Tud. cen. táv.) A Newyork Herald jelenti: A gumbineni csatában János és Oleg nagyhercegek elestek.

A német hadak győzelmei nyugaton és keleten.

Berlin, szept. 15. A nagy vezérkar közli: Nyugaton a hadsereg jobb szárnyán nehéz, eddig eldöntetlen harcok folynak. A franciák által megkísérelt áttörést győzelmesen visszavertük. Döntés egyébként egy helyen sem történt. Keleten tovább folyik az orosz hadsereg megsemmisítése. A saját veszteségeink aránylag csekélyek. Hindenburg hadserege nagy erővel már a határon túl áll. A suwalki kormányzóságot német közigazgatás alá helyezték. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A német aviatikusok jobbak a franciáknál.

Budapest, szept. 15. (Cenz. távirat.) Koppenhágából jelentik: A franciák bevallják a német aviatikusok fölényét a franciák fölött. Mihelyt a francia sereg fölvonul, jönnek a német repülőgépek a csapatok fölé,

kikémlenek a hadállásokat s amikor ezek visszatérnek a német táborba, jelentéseik alapján azonnal megváltozik a német gránátok iránya, melyek könnyen halomra lövik a franciákat.

A németek pofozó gépe.

Párisban röpirat jelent meg, mely azzal a gondolatokkal jellemzi Franciaország helyzetét, hogy a cár kedvéért Franciaország a pofozógép szerepét vállalta magára s az agoista Angliáért küzd. Ez a röpirat egyik jele annak, hogy a franciák háborus láza mulóban van.

Az angol munkáspárt a békéért.

Budapest, szept. 15. (Tud. cen. táv.) Koppenhágából jelentik: Az angol munkáspárt manifesztumot bocsátott ki, amely támadja Grey háborus politikáját.

A becsapott és magára hagyott Franciaország.

Bécs, szeptember 15. A Neue Freie Presse megállapítja, hogy az orosz tulerőnek Galiciára fekvése annyit jelent, hogy Oroszország megcsalta szövetségét: Franciaországot, amiddön azzal áltatta, hogy a mi haderőnk akár a tulerejével is komolyan veszélyeztetheti és így Németországot sakkban tarthassa. Ez az orosz áltatás nyilvánvalóan ürügy volt a francia pénz megszerzésére. A Reichspost szerint az orosz tulerőnek haderőnk által történt galicai megkötése az orosz-francia titkos szerződéseket szétlépte és ezzel a német-osztrák és magyar szövetség feladatainak első részét megoldotta. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A pápa a Magyar Békeegyesülethez.

Tegnap hírül adtuk, hogy XV. Benedek pápát a Magyar Békeegyesület, békét sürgető enciklikája alkalmából táviratban üdvözölte. A pápa igen megleghangu választ küldött Ferrata biboros államtitkár útján a Magyar Békeegyesület üdvözlétére Giesswein Sándor dr. prelátus, országgyűlési képviselőhöz, a Magyar Békeegyesület elnökéhez. A sürgöny szövege ez:

A Szentatya nagy örömmel kegyeskedett venni azokat a nemes érzelmeket és kívánatokat, melyeket a Magyar Békeegyesület nevében kifejezett és egész szívből adja atyai áldását.

Ferrata biboros.

Gyapju szövetek legujabb kivitelben

Gyapju szövetek legnagyobb választékban

Gyapju szövetek legolcsóbban

szigorú szabott

árak mellett

szerezhetjük be

Zauderer

kolozsvári posztó áruház fiók.
Nagyvárad, Zöldfa-utca 1.

Telefon: 11—15.

A honvéd állomás parancsnokság a harcztéri hírek terjesztéséről.

A hadjárat eddigi folyama alatt már ismételtelen beigazolódott, hogy a hazatérő sebesültek elbeszélései nyomán a legképtelenebb rémhírek terjedtek el a polgári társadalom körében. Beigazolódott az is, hogy a harcztérrel hazajövők elbeszélései nem csupán a tényekre szorítkoznak, hanem igen sok oly részletet tartalmaznak, melyek csakis megbízhatatlan hallomásokon avagy a fölízgatott fantázia rémképein alapulhatnak.

A dolog természete hozza magával, hogy ezek a koholt rémhírek annál nagyobbra nőnek, minél több szájon mennek keresztül és így igen alkalmasak arra, hogy a polgárság körében nyugtalanságot és rémületet okozzanak. A cs. és kir. temesvári hadtestparancsnokság megkeresésére Nagyvárad város polgármestere már megtette a szükséges intézkedéseket, hogy az ily rémhírek terjesztői elnyerjék méltó büntetésüket. A honvéd állomás parancsnokság is minden intézkedést megtett arra nézve, hogy gátat vessen az ily hírek terjedésének és szükségét látja annak, hogy a polgárság megnyugtatása céljából egyes dolgokra a közfigyelmet felhívja.

Mindenelőtt is megfontolandó az a körülmény, hogy a sebesült katona a harcztérnek csak egy igen kis területét pillanthatta át és csupán arról lehet tudomása, ami a közvetlen közelében történt.

Valósággal nevetséges dolog tehát, amikor egyes hazatérő közlegények és altisztek egész ezredek, zászlóaljok és hadosztályok megsemmisítéséről számolnak be!

A mai modern harcászati elvek szerint az egyes csapatok oly óriási nagy arcvonal kiterjedésben harcolnak, hogy teljes lehetlenség azt oly embernek áttekinteni, aki maga is bent a rajvonalba harcol. — Pld. egy gyaloghadosztálynak a minimális arcvonal kiterjedése a harcban 3—4 km. Milyen kis pont még egy század is egy ilyen óriási vonal keretében, hát még milyen kicsiny egyellen egy közlegény!

Ha figyelembe vesszük továbbá még azt is, hogy csapataink dombos vidéken, erdőkkel, tanyákkal stb. borított terepen harcolnak, amely terepen az áttekintés igen nehéz, úgy könnyen beláthatjuk, hogy nemcsak egy közlegény, de még egy ezredparancsnok sem tekintheti át az egész harcztérrel, hanem csupán annak egy kis részét.

A magasabb parancsnokságok a harc alatt kiépített telefondrótokon kapják meg a vezetéshez szükséges értesítéseket, illetve jelentéseket s így még ezek sincsenek abban a helyzetben, hogy a harcztér valamennyi pontjain lejátszódó eseményeket azonnal áttekinthessék.

A legnagyobb óvatossággal kell tehát fogadnunk minden hírt, melyet a sebesültek hoznak magukkal. Még oly dolgokban is óriási tévedések fordulhatnak elő, melyeket pedig az illető tényleg láthatott, mert közvetlen közelében zajlottak le. Legutóbb előfordult pld. az, hogy egy zászlóalj parancsnok tiszti szolgálja, illetve lovásza a harcban megsebesült s amikor megérkezett állomáshelyére, egy erdélyi városba, azt állította egész határozottsággal, hogy ő személyesen

látta, amikor a zászlóaljparancsnokát egy ellenséges gránát lövedék darabokra tépte széjjel! Ezen állítással szemben az volt az igazság, hogy az őrnagy tényleg alig néhány lépésnyire a földre bukott és néhány ember keresztül gázolt rajta, de semmiféle komolyabb baja nem történt és egyáltalában meg sem sebesült.

Aligha tételezhető fel, hogy nevezett lovász szándékosan akarta volna megrémíteni gazdájának egész családját, hanem inkább arra kell gondolnunk, hogy a csata zajában kimerült ember felízgatott képzeletében jelent meg az a rémkép oly élénken, hogy azt utólag mint tényt adta elő. Pld. az orosz-japán háborúban számos esetet jegyeztek fel, melyekben az ilyen rémlátomások valóságos pánikot idéztek elő.

Pontos és megbízható híreket tehát csakis hadvezetőségünk útján nyerhetünk, mert ott futnak össze ezen nagy küzdelmek összes szájai, úgy, hogy a helyzetet csakis a hadvezetőségünk láthatja teljesen tisztán! Minden polgárnak **hazafias kötelessége** tehát, hogy a **legnagyobb és legszilárdabb bizalommal legyen eltelve hadvezetőségünk nehéz és felelősségteljes célirányos működése irányában.**

— A hadvezetőség időről-időre közléseket hivatalosan mindazokat a híreket, melyeket a hadititok megsértése és a további sikereink veszélyeztetése nélkül csak publikálhat.

Várja tehát mindenki türelemmel ezeket a pontos és megbízható híreket és ne üljön fel mindenféle megbízhatatlan elbeszéléseknek és rémregéknek.

Nekünk nincs szükségünk arra, hogy hamis hírekkel vezessük félre az országot, mint azt ellenségeink teszik, mert a mi oldalunkon van az igazság hatalmas fegyvere és az Ur Isten segítsége, melylyel a biztos győzelem útján feltartóztatlanul előre haladunk.

Nagy tettekhez nagy lelkesedés és hártalan önbizalom szükséges! Tartsa tehát minden polgár szent kötelességének, hogy a **hamis és rémhírek terjesztőit hallgatásra bírja**, mert lelketlen, hazafiatlan és kártékony dolgot művel az, aki a helyett, hogy a lelkesedést fokozná, azt valósággal megölni igyekszik demoralizáló, hamis és megbízhatatlan hírek terjesztése által!

A fiatalok népfelkelők összeírása.

A népfelkelőkről szóló törvény intézkedik a 20, 21 és 22 éves népfelkelők összeírásáról s ennek alapján fognak alkalmaságukhoz képest osztályoztatni.

Már említettük, hogy a törvény ezen intézkedésének végrehajtása elrendeltetett s erre nézve Nagyvárad város katonagyőztes tálya a következő hirdetményt bocsátotta ki: 15000.—eln. 18. 1914. szám.

Hirdetmény.

Az 1886. évi XX. t.-e. alapján utasítatnak azok a népfelkelésre kötelezettek, akik az 1894., 1893. és 1892. évben születettek (tehát a 20, 21 és 22 éves) — kivéve azokat, akik önkéntes belépés vagy rendes állítás útján besoroztattak, továbbá azokat, a rendes állítás alkalmával „fegyverképtelen”-nek, vagy „törletlen”-nek találtattak, valamint a „nyilvánvalóan alkalmatlanok” at

és azon 1893. és 1892. évi születésűeket, akik állítási kötelezettségüknek még nem tettek eleget és így utóállítandók, — hogy összeírásuk végett a tartózkodási helyök községi előjáróságánál (városi hatóságnál), kis községekben, a körjegyzőség székhelyén jelentkezzenek és pedig az 1894. évi születésűek szeptember hó 16, 17 és 18. napjain (szerda, csütörtök és péntek), az 1893. évi születésűek szeptember hó 19 és 20. napjain (azaz szombat, vasárnap) az 1892. évi születésűek pedig szeptember hó 21-én (azaz hétfőn) a katonai ügyosztálynál (Város-háza II. em. 32. 33 számú szobában.) Az összeírtak az előjáróságnak később közlésekre rendelkezéséhez képest, az október 1—20-ig terjedő időközben, a tartózkodási hely honvéd kiegészítő parancsnokságához népfelkelési bemutató szemlére fognak elővezettni s ott alkalmaságukhoz képest osztályoztatni.

Az alkalmasok bevonulásuk helye és ideje iránt a bemutató szemlén fognak utasítottatni.

Azok a népfelkelésre kötelezettek, akik a bevett, vagy törvényesen elismert vallásfelekezethez tartoznak, vagy pedig akik végzett tanulmányaik alapján a véderőtörvény 21 §-a értelmében az egy évi önkéntes kedvezményre igényel bírnának, ebbeli minőségüket a népfelkelési bemutató szemlén azon intézet bizonyítványával tartoznak igazolni, ahol tanulmányaikat végzik, illetőleg végezték.

Hasonlóképpen alkalmaztatásukat igazolni tartoznak előjáró hatóságuk, illetve munkásosztály parancsnokságuk által a népfelkelési bemutató szemle alkalmával azon népfelkelésre kötelezettek, akik:

- a) a pénzügyőrségnél,
- b) az állami erdészethetnél és közalapoknál állandóan alkalmazva vannak, továbbá
- c) azok, akik a vasutaknál, posta- és távirat hivataloknál, hajózási vállalatoknál állandóan forgalmi szolgálatot teljesítenek, vagy az ezekhez tartozó gyárakban és műhelyekben tartós alkalmazásban állanak,
- d) a közbányászati munkásosztályhoz tartoznak.

Aki a behívási parancsnak nem tesz eleget, azt karhatalommal vezetik elő és a törvény teljes szigorával büntetik.

A mai megyegyűlés.

Pappszász József levele a főispánhoz.

Biharvármegye törvényhatósága ma tartja meg az évi őszi közgyűlését. A gyűlés a háborúra való tekintettel igen csöndesnek ígérkezik. Az egyik kiemelkedőbb tárgya volt a tárgysorozatnak az ellenzék vezére által beadott indítvány, mely tudvalevőleg a vármegye állásfoglalását kérte a tisztviselők statusrendezése tárgyában. Ez a tárgy most került volna tárgyalás alá és valószínű, hogy nagyobb vitát is provokált volna. A vita ma már nem volna aktualis és erre való tekintettel tegnap vissza is vonták a beadványt.

A megyei életben páratlanul álló visszavonó levél szövege a következő:

Nagykerék, 1914. szept. 14.

Méltóságos Főispán Ur!

A mai történelmi jelentőségű napokban, midőn nemzetünk fiai a harcztérrel ontják véruket hazánk jövőjének megalapozásáért, meggyőződésem, hogy nekünk hazafias egyetértésben kell seregeink mögött állanunk azok támogatása érdekében.

Miután a folyó évi június 15-én a m. kir. állami tisztviselők szolgálati pragmatikája érdekében beadott s július 23-án ki-

bővített indítványunk nem alkalmas arra, hogy a kívánt együtt érzést nevelje, sőt esetleg ellentétes nézeteket idézhetne fel és ilyen politikai színezettel bíró kérdések ma különben sem aktuálisak, tisztelettel kérem a harctéren lévő társaim nevében is, hogy jelzett indítványokat a közgyűlés napirendjéről törölni méltóztassék.

Egyebekben tiszteletem kifejezése mellett vagyok

Öszinte híve

Pappszáz József

Tegnap délután a munkapárt megtartotta a szokásos értekezletét, azonban tekintettel arra, hogy nem szerepel olyan ügy, mely pártállást provokálna, egyáltalán nem hoztak külön határozatot és mindenben az állandó választmány javaslatát fogadták el.

A lengyel légióhoz.

„Nincs elveszve Lengyelország!”

Magyar szívből magyar vérrel

Hintegetjük rónaságát,

S földjük lelkünk melegével.

Rajta fiúk! — lengyel fiúk!

Velünk együtt ki a sikra!

Rabbilincs a zsarnokságé.

A szabadság istenszakra.

Hej! egykor, még nem oly régen

A franciát együtt kértük,

Benne biztunk bizakodva,

Azt hívének, hogy ő a vértünk.

Megváltónknak hittük, kire

A nyomorgó népek várnak.

Hogy elérült! — im, kezet nyujt

A zsarnokság bős urának.

Mily csalódás annyi véért!

Amit ontánk együtt érte!

Orgyilkosok pártfogója!

Hetykén mondja: — Hát miért ne!

Mit velünk tett, áltatás volt,

Rut csalás, melyből bűn árad.

Kapkod ama morzsalékon,

Mit neki a zsarnokság ad.

Büntetése szörnyű! — szörnyű!

Lángostor vág rajta végig,

Temető lett szép hazája,

Bűnhődése nem hat égig.

Hogy az Istent megtagadta,

Kihez fordul nagy kínjában?

A pokolnak kinja győtri

Földi tűzben, égő lázban.

Nyujts kezet hát lengyel pajtás!

Vállat vállhoz, rajta! rajta!

Megbirkózunk az oroszszal,

Istenünk is ezt óhajta.

Mi követjük hős Árpádot.

Te meg a nagy Szobieszkyt.

A Turul meg a fehér sas!

Győz az Istenbe vetett hit.

Dús László.

„The Roosevelt Schoe“

amerikai cipők

12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda

épületében kaphatók.

Magyar nők

a téli hadjárat szolgálatában.

A hadsegélyző hivatal felhívása lázas munkába hozta már a női tündérújjakat, hogy elkészítsék azokat a felszereléseket, melyek fokozzák a katonáink ellenálló képességét a téli hadjárat alatt.

Munka rendje a következő:

1. Hósapka. Készüljön világosszürke gyapjufonálból (berlini pamutból), ennek hiányában világosbarna (kakiszínű), szóval olyan színű fonálból, amely hasonlít a katonák csukaszürkének nevezett ruhájához. Kezdjük a munkát úgy, mint a harisnyánál s vegyünk négy türe összesen 144 szemét. Mintázzuk a kötést felváltva két sima és két fordított szemmel és figyeljünk különösen arra, hogy ez a sorrend akkor se zavartassék meg, amikor egyik türel átmegyünk a másikra. Az első sort dupla fonállal kell kötni, a többi munka szimpla fonállal folytatandó. Harisnyaszerűen kössünk 15 cm. magasságig. Ezután ne kössünk többé köröskörül, hanem oda-vissza, hogy nyílást nyerjünk. Így folytatjuk a munkát 20 centiméter hosszban minden fogyasztás nélkül. Ha a 20 centiméter nyílással elkészültünk, vagyis, ha az egész munka 35 centiméter magas, akkor mindkét oldalon 50—50 szemet végezzünk be. A közepében megmaradt 44 szemmel pedig tovább kötünk 20 centiméter magasságig, úgy, hogy az egész darabb legyen 55 centiméter hosszú. Ezzel végleg befejeztük a kötést s ugyanazon a pamutal varrva formáljuk a fejtetőt s a homlokot, amely utóbbira 6 centimétert számítsunk. Ha az első sapka elkészült, próbáljuk azt valamelyik férfi fejére. A sapka akkor kifogástalan, ha a nyílás széle köröskörül szorosan tapad a homlokhoz, archoz s állhoz. A hósapka ugyis köthető, ahogy azt a Hadsegélyző Hivatal levélileg terjesztette, mert az a minta is kifogástalan. Flanellből ne készítsünk hósapkát, mert ezek kevésbé felelnek meg a célnak.

2. Ermelegítő. Ugyanolyan anyagot használjunk, mint a hósapkánál. Ha a szürke szín fogytán van, akkor az érmelegítőnek az a vége, amely a zubbony alól nem látszik ki, akármilyen színből is köthető. Dolgozzunk harisnyaszerűen összesen 76 szemmel, az első sort dupla fonállal és mintázzuk a kötést úgy, mint a hósapkánál, tehát következetesen két sima szem után mindig két fordított szem. Az érmelegítő hossza legyen 20 centiméter.

3. Térdvédő. Kössük lehetőleg ugyanolyan színből, mint a hósapkát. Ha a szürke szín elfogy, vehetünk bármilyen színt is, mert a térdvédő nadrág alatt is hordható. Formára nézve ugyanolyan a térdvédő, mint az érmelegítő, csak hogy nagyobb. Dolgozzunk tehát 112 szemmel és szabjuk meg a hosszát 35 centiméterben.

4. Haskötő. Készüljön jó meleg flanellből, lehetőleg gyapju-flanell alkalmazunk, ennek hiányában vehetünk gyapotflanellt is. Formája téglalakú, szélessége 35 centiméter, hossza 100 centiméter. Mindegyik végén a felső sarokban legyen egy-egy 70 centiméter hosszú madzag. Ugyiszintén legyen a haskötő felső szélén is két madzag, még pedig egy a hossz közepétől 15 centiméterrel jobbra, a másik ugyanennyire balra. Az egyik madzag legyen 20 centiméter, a másik 100 centiméter.

5. Téli kapca. Készüljön gyapju- vagy gyapotflanellből, de készülhet barchetből is, vagy pedig gyapjuból szőtt, szintartó női szövetsből. A kapca anyaga ne legyen igen vastag. Hossza 60 centiméter, szélessége 50 centiméter. A kapcát beszegni nem szabad.

Biharvármegye virilisei.

Varga Zoltán Nagyszalonta 869 09, Karczis Vazul Venterrogoz 867 28, R. Juhász János Furta 865 71, Csikós János Nagyszalonta 857 09, Grüner Simou Belényes 853 32, Bleyer Miksa Komádi 852 86, Baranyi Zsigmond Nagyvárád 847 77, Gr. Pálffy Balázs Komádi 837 93, Id. Varga Károly Bejt 837, Csiba Sándor Nagykágya 836 01, Kollener Árpád Bél 835 69, Nagy Dániel Csökmeő 826 53, Kálmándi Mihály Nagyszalonta 820 98, Makai János Tamáshida 818 12, Leszkay Gyula Debreczen 815 78, Miskolczi Jenő Debreczen 815 77, Lakatos József Nagykereki 815, Lakatos Sándor Nagykereki 815, Schillinger Mór Nagyvárád 814 11, Dr. Miskolczi Ferenc Nagyvárád 811 96, Neufeld Lipót Paptamási 805 90, Lévy József Nagyszalonta 800 18, Olasz József Nagyvárád 793 76, Száhlender Károly Nagyvárád 785 70, Szilágyi Zsigmond Nagyvárád 785 70, Sternberg Lázár Fugyivásárhely 783 49, Stern Vilmos Fugyivásárhely 783 49, Selzer Armin Fugyivásárhely 783 48, Strasser Alfréd Wien 781 20, Rézmann Márton Biharkeresztes 778 74, Draveszky Gyula Gálospetri 775 87, Draveszky Pál Gálospetri 775 87, Dr. Szilassy Pülöp Szabadka 775 56, Kolling György Érmihályfalva 771 11, Tunyoghly Lajos Székelyhid 770 47, Ritter Hermann Magyarcséke 769 41, Zlinszky Béla Nagyvárád 762 53, Dr. Poynár Miklós Élesd 759 74, Mátray Ákos Érmihályfalva 757 72, Dr. Habóky Béla Berettyóújfalva 757 69, Sárvári Imre Zsáka 755 40, Magyar Bálint Bakonszeg 755 25 Id. Csete Mihály Nagyszalonta 748 83, Szentkirályi Zoltán Bihar 747 98, Dr. Balogh Elek Nagyszalonta 745 25, Weinberg Márton Derecske 737 90, Miskolczi Hugó Feketegyőrös 737 50, B. Kiss Mihály Komádi 736 90, Szében Gyula Váradszöllős 736 28, Kinter Mihály Berettyóújfalva 731 66, Trenhauser József Hegyközsatár 729 90, Dr. Szemethy Géza Báránd 728 38, Klobusiczky Tibor Monospetri 724 77, Komoróczy Ferenc Érkeserű 724 58, Tardy Sándor Berettyóújfalva 721 72, Karácsony János Berettyóújfalva 714 20, Fráter Béla Érsemjén 713 75, Gyöngyössi István Sáp 713 70, Balkó József Álmosd 712 82, Id. Pintye László Csahos-pusztá 712 —, Grünberger Izidor Tenke 693 14, Ehrenfeld Mór Debreczen 688 17, Moldoványi Ferenc Nagykereki 685 18, Farkas Gábor Csokaly 681 76, Boicz Konstantin Belényes 681 56, Hajzer László Furta 681 40, Bónis Elemér Érköbölkut 675 34, Reviczky Tibor Néza 663 80, Toje Péter Körösbarlang 661 49, Nyiri István Berettyóújfalva 658 27, Bujdosó Sándor Komádi 657 73, Pápai Ferenc Nagyszalonta 653 33, Szták Károly Margitta 650 —, Back Károly Gáspár Budapest 649 44, Sternberg Mór Biharpuspöki 648 19, Lukács Béla Csanálos 646 81, Ehrenfeld Miksa Érmihályfalva 639 42, Glück Adolf Érmihályfalva 637 66, Kohn Jenő Belényes 637 10, Rózsavölgyi László Bihar 635 43, Glück Károly Margitta 634 70, Grósz Hermann Érmihályfalva 628 07, Guttmann József Gyapju 628 03, Buder József Belényes 615 23.

(Vége.)

A tisztviselők vasúti kedvezményeinek kiterjesztése.

A belügyminiszter legújabb körrendelete.

Az állami, törvényhatósági és községi alkalmazottakra nézve igen fontos és jelentőségteljes ujtásokat léptetnek életbe a vasutakon. Az eddigi féláru menetjegy váltás joga oly szabályozatlan és hiányos volt, hogy a kormány egy végleges intézkedéssel volt kénytelen az egész kedvezmény kérdését rendezni. Az erre vonatkozó belügyminiszteri rendelet Fráter Barnabás alispánhoz tegnap érkezett meg és pár perc alatt már szerte tárgyalták a tisztviselők.

A rendelet nagyon sok fontos új dolgot tartalmaz, amelyek mindegyike a tisztviselők egy-egy régi óhaját van hivatva teljesíteni. A körrendelet szerint az új eljárás 1915. január elsején lép életbe. Erre való tekintettel az igazolmányokat már októberben

megkell kérni, mert az esetben, ha a folyó évben nem kérelmezi azt a tisztviselő, egy évre elesik az igényjogosultságtól.

Az új igazolvány, mely a féláru vasuti jegy váltására jogosít, egyszersmint a személyazonosság bizonyítására is fog szolgálni, amit eddig nem minden hatóság volt köteles elfogadni. Az igényjogosultságot az új rend kiterjeszti az altisztekre és szolgákra is. De lényeges a reformban az is, hogy igazolványt kaphatnak a magántanintézetekben működő évi fizetéses tanterők, tehát a hitoktatók is. A hitoktatónak azonban kizárólag ezzel kell foglalkoznia és más, egyházi funkciót csak kiegészítésként végezhet.

A kedvezmény a köztisztviselőknek és szolgáknak családtagjaira is kiterjed, de nem terjed ki a kedvezmény a jegyzők és tanzenélyzet, valamint a nyugdíjasok családtagjaira.

A féláru jegyváltására jogosító arcképes igazolványt az új rend szerint a jogosult tisztviselő családtagjai is kötelesek megváltani. Ez igen üdvös ujtás, mert eddig a családtagok részére minden egyes esetben külön kellett kérni igazolványt, amivel sok visszaélést is lehetett üzni, eltekintve attól, hogy az ilyen igazolványok rendszeresen későn érkeztek meg.

Az igazolványok visszavonásáig legfeljebb azonban 10 évig érvényesek.

Eddig kizárólag a vasuti igazgatóság állította ki az igazolványokat, a jövőben azonban az igazgatóságon kívül csak az üzletvezetőségek fogják kiállítani, a melyek területén az illető tisztviselő tartózkodik. A nagyváradi üzletvezetőség Bihar, Heves és Szilágyvármegyékben jogosult igazolványt kiállítani, az üzletvezetőség működésének megkezdéséig azonban az igazolványokat a debreceni üzletvezetőség állítja ki.

Az arcképes igazolvány elnyerése iránt minden tisztviselőnek bélyegtelen kérvényt kell benyújtani és pedig az illető tisztviselő hatósági felsőbbségéhez.

A költözködéskor szintén 50 százalék kedvezményt ad az új rend az összes tisztviselőknél, tekintet nélkül arra, hogy nő- vagy nőtlennel van szó. Ezt a kedvezményt a hullaszállításnál is megkapják a jogosultak.

..FIREK

† Trenhauser József

A nagyváradi I. sz. „egyházmegyét” súlyos vesztés érte Trenhauser József csatári esperes-plébánosnak halálával. Az elhunyt kiválóan buzgó szellemű és áldozatos lelkű pap volt; szigorú önmagához, jótékony lelkű mások iránt. Okos gazdálkodással, munkálkodással és takarékossgal jelentékeny vagyont szerzett, melyből nem régiben ötvenezer koronás alapítványt tett szegény árva gyermekek nevelésére. Ugy értesülünk, hogy megmaradt vagyonának is jelentékeny részét kulturális célokra hagyta.

Trenhauser József 1863 május 14-én született Székelyhídon, az Érmelléknek e kies fekvésű központján, hol atyja szőlő és borgazdaságot folytatott. Elemi iskoláit szülőföldjén, a gimnáziumot és teológiát Nagyváradon végezte. 1887 április 9-én — püspöki széküresedés idején — b. e. Nogáll János felsz. püspök, káptalani helynök szentelte pappá. Rövid, harmadfélévi káplánkodás után 1889-ben magyarcsékei plébános, 1903-ban csatári plébános, 1905-ben egyuttal kerületi esperes lett.

Lelkiismeretes buzgóságával és áldozatkészségével hívei szeretetét s püspökének bizalmát érdemelte ki.

Félévvel ezelőtt nagy erővel támadta meg gyenge szervezetét a betegség. Akkor tette említett nagy alapítványát a nagyváradi Szent-László gyermekek menedékháznál négy szegény fiú nevelésére. Gyomor bajának gyógyítása végett előbb Nagyváradra, majd Budapestre ment, de nem talált enyhülést sehol s ismét visszatért hívei közé Csataárra, hol tegnap délben sok szenvedés után vissza adta lelkét Teremtőjének, kinek mindvégig hűséges szolgálója volt. Adja meg az Ur nemes lelkének azt a jutalmat, mit hű szolgálójának ígért!

Az elhunyt temetése folyó hó 17-én reggel 8 órakor lesz Hegyközsatárban és a plebánia templomban tartandó gyászmisé után a halottat Nagyváradra hozzák a váradoszlasi temetőbe s itt a fél 12 órakor tartandó gyászszertartás után temetik el.

* Nem lesz az Amke-nek internátusa Nagyváradon.

Az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület tudvalevőleg nagyobbszabású internátust szándékozik felállítani Nagyváradon s ehhez a várostól nemcsak ingyen telket, vizet és világítást kért, hanem nagyobb összegű évi hozzájárulást is. Továbbá azt is kérte, hogy az internátus épületét Nagyvárad város építtesse fel s az építési összeg törlesztését a kultuszminiszter vállalja magára. Nagyvárad városa bár a legjobb indulattal kezelte ezt a kérdést, az építkezés átvállalásába nem ment bele, hanem hajlandónak nyilatkozott az ingyen telek átadásába, továbbá bizonyos évi hozzájárulást szavazott meg. Most már aligha lesz valami az internátus felállításából, már csak azért sem, mert a miniszter nem hagyta jóvá a város hozzájárulására vonatkozó közgyűlési határozatot. Tegnap ugyanis a közgyűlés határozatát a következő leirattal küldte vissza a belügyminiszter: A törvényhatósági bizottság 1914. évi június hó 12-én hozott határozatában kimondta, hogy az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület a Nagyváradon felállítandó felső és középiskolai internátus létesítésére irányuló törekvésében a határozatban megállapított módon és feltételek mellett támogatja. A város közönségének ezt a határozatát hivatalból felülvizsgálván, azt tekintettel a folyó évi augusztus hó 7-én kibocsátott körrendeletben foglaltakra, mely minden téren a legnagyobb takarékossgát ajánlja a városnak, — jóváhagyhatónak nem találtam. Együttal tudomás végett értesitem a város közönségét, hogy a szóban levő ügyben véleménynyilvánításra felkért vallás- és közoktatásügyi miniszter egyebek között kijelentette, hogy a mai pénzügyi viszonyok között a nevezett egyesületet a kultuszminiszter tárcája részéről sem segélyre, sem az egyesület által vállalt amortizáció esetleges átvállalására nem számíthat.

* **Kinevezés.** Dr. Bauer Albert nagyváradi 4. honvéd gyalogezredbeli egy éves önkéntes orvosnövendék, címzetes őrmester, a budapesti honvéd helyőrségi kórház állományába segédorvos helyettesé nevezetett ki.

* **A kamara teljes ülése.** A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara ma, szerdán, szeptember 16-án délután 3 órakor tartja teljes ülést saját székházában.

* **Dr. Poynár Ernő szalárdi főszolgabíróhelyettes.** Pár nappal ezelőtt megírtuk, hogy Kelemen József szalárdi főszolgabíró betegségére való tekintettel 3 havi szabadságot kért. Miskolczy Ferenc dr. főispán tegnap intézkedett a beteg főszolgabíró helyettesítésére nézve. E szerint Kelemen helyettese Poynár Ernő dr. központi tb. főszolgabíró lesz. A helyettesítés október 1-én veszi kezdetét.

* **Halálozás.** Bagossy Sándor nyug. Máv. ellenőr e hó 15-én reggel 5 órakor hosszas, kínos betegség után meghalt. Elhalál egy tragikus sorsu életet zárt le. Az elhunytat f. hó 17-én d. e. fél 10 órakor fogják eltemetni a biharvármegyei kórház halottas házából.

* **A polgárőrség.** Tegnap reggel 8 órakor megjelentek Nagyvárad utcáin a legendás múlt emlékei, a polgári örök. Hetekig tartó előkészület, két heti rendszeres tanítás előzte meg a polgári örök föllépését s Gerő Ármán, Jánossy Gyula, Mezey Gyula és Zilahy Antal egyöntetű buzgólkodása teremtett is olyan szervezetet, hogy még idegen városok is fordultak hozzánk példáért. A közönség érdeklődéssel s vállveregetéssel fogadta a polgárőröket, mint ahogy a játékbábukat szokták. „No iszen, majd X Pali és Z. Sanyi fog reánk vigyázni! No iszen!” mondták, azonban csalódtak! Az a néhány apró feljelentés, ami a rendőrkapitányi hivatal asztalán fekszik, rápirít a kedveskedőkre. A polgári örök a rend felállításának legpraktikusabb útjára léptek az első napon s helyesen is: meg kell tanítani a várost, hogy tudjon élni a nagy időkhez méltóan, tudja megbecsülni azoknak a polgároknak önfeláldozását, akik ha már a csatába nem mennek, itthon szolgálják mindnyájunk érdekeit. A rendőrkapitányi hivatal szelvében közzétett hirdetésményeik és mi is mindig a polgári őrség megbecsülését megtisztelést beszéltük; amint látszik nem a legnagyobb eredménnyel. Jó. Maguk a polgárőrök fogják megszerezni ezt maguknak. Egyébként polgári örök saját ruhájukban karjukon polgári ör felirásos piros-fehér-kék szallaggal tesznek 3-4 óras szolgálatot.

* **Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t.** (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedése alá, takarékbetétkönyveskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

IRODALOM

Uj Idők. A szeptember 13-iki füzet ismét háborus aktuális képekkel van tele. Bemutatja hadseregünk vezérkari főnökét Hötzendorfi Konrádot, továbbá az orosz harc téren eddig győzelmet aratott két tábornokunkat Dankl Viktort és Auffenberget. A budapesti hadtápszázalaj zászlószentelő ünnepélyéről, a budapesti sebesült katonákról, a magyarországi orosz foglyokról is közöl aktuális fényképfelvételeket. A német csatáiról is van egynéhány kép, valamint a pápaválasztásról. Malonyai Dezső foly-

tatja „Virtus“ eimü regényét, novellákat és kisebb cikkeket Rákosi Viktor, Nagy Endre, Henry F. Urbán, Krudy Gyula, verset Lampérth Géza irt. A boríték közli a Wacht am Rhein szövegét és dallamát. Igen ügyesek Mühlbeck Károly fejlécei. Az Uj Idők előfizetési ára egy negyed évre 5 korona.

Legujabb táviratok.

Hindenburg tábornok kitüntetése.

Bécs, szept. 15. A király Hindenburg tábornoknak a **Szent István rend nagy keresztjét adományozta.**

Franciaország nem kap kölcsönt.

Newyork, szept. 15. Magy. Táv. Iroda jelenti: *A francia kormány a Norgan bankházzal való tárgyalása a 100 millió dolláros hadi kölcsön ügyében Brian államtitkár tiltakozására megszünt.*

Hivatalos jelentés a szerbek kiveréséről.

Budapest, szeptember 15. A szerb ofenziva, amelyik Szlavóniánál a Szávaparti részeiben mutatkozott pár nap alatt teljes fiaszkóval véget ért. Addig is amíg részletes felvilágosításokat adhat a katonai vezetés a nagyközönségnek, hiteles forrásból megállapíthatjuk, hogy a Száván átjött összes szerb csapatok tegnap este teljesen megverve, nagy veszteségekkel fordultak vissza Szerbiába, úgy hogy ma már egyetlen szerb katona sem áll az ország területén. Azok a határszéli magyar és német lakosok is, akik a szerbek közeledténél hírére északi irányba elhúzódtak ma már rendes lakhelyükre visszatérhettek.

Mi történt az északi harctéren.

Budapest, szept. 15. Höfer vezérőrnagy a vezérkar főnökének helyettese ma éjjel hosszú jelentést tesz közzé, mely visszapillantást tartalmaz a legutóbbi napok nagy harcaira és megállapítja, hogy seregeink a legnagyobb hősiességgel állták meg helyüket az igen nagy orosz tulerővel szemben. A Komarov-Ravaruskai 70 kilométeres frontvonalon megkezdődött általános támadásunk, amely 11-ig teljesen eredményes volt és különösen a déli szárnyon egészen Lemberg közelébe jutott.

Ezeknek a sikereknek dacára szükségessé vált seregünk egy újabb csoportosításának elrendelése, mivel az északi szárny Ravaruskánál fenyegetve volt és újabb hatalmas orosz tulerő nyomult elő, úgy Krasznik előtt harcoló hadseregünk ellen, mint pedig e hadsereg és a lemergi esatater közé. **A hadtáphatóságok kimutatása szerint eddig 41.000 orosz és 8000 szerb fogoly szállított a monarchia területére, továbbá több mint 300 tábori ágyut zsákmányoltunk.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az angolok félnek a német hajóhadtól.

London, szept. 15. A „Times“ közli, hogy Jellicoe admirális nagy szol-

gálatot tett azzal, hogy a német flottát távol tartja az oceántól, mert egy nagy tengeri ütközet, ha angol győzelemmel végződne is olyan hatással lenne az angol hajóhadra, ami megszüntetné a legnagyobb tengeri hatalmat.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerdán: Szerencsefia
Szombaton: A Doktor ur.
Vasárnap d. u. Csókonszerzett völegény, este: Huszárcsiny.

Szerencse fia. Ma, szerdán este mint már jeleztük a Szerencse fia Drégely egyik legmulatságosabb komédiája kerül színre.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

G. P. Nagybárd. Nem arról szólott a hirdetés, hogy hol szándékoznak szénát vásárolni, hanem a hadsereg által megállapított gabona és takarmányárakat mutatta ki. Akinek eladó szénája van, forduljon a katonai élelmezési intézőséghez.

Regényesarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Irtá: Cseres Andor. 53.

Nem sok idő muiva jött a porteleki hát felől a kiállított ör lóháton, hogy nagy por veri fel az utat, bizonyosan jönnek az urak.

Bíró uram összedoboltatta a község háza elébe a népet.

— No azután megmondom, hogy mindenkinek helyén legyen a szája, — parancsolta az asszony népek meg a gyerekeknek, — kelmetek pedig — fordult a férfiakhoz, ide be a tanács háza.

Apraja, nagyja szót fogadott.

Bíró uram a napdíjast és seregét külön csoportba állította fel.

— Ti meg szivetek szerint ordítsatok! — parancsolta nekik, azután bement a tanács szobába és leült az asztala mellé, letette a kalapját az asztalra, kezébe vette a birópálcát és hallgatott.

Nem sok idő mult el, amikor kocsik rohogása verte fel a csendet, a kint ácsorgó gyermek sereg és asszony népség egetverő éljen kiáltása váltotta fel a csendet.

A község jegyzője, élemedett, fehér fejű férfi, előjött a szomszéd szobából, oda ment a bíróhoz.

— Mi fog történni, bíró uram? kérdé a jegyző.

— Jönnek az urak, ők tudják miért! — válaszolta a bíró egykedvűen.

— Fogadni kellene őket! — mondotta a jegyző.

— Nem fogadja-e a nép? — hallom már Tintanyaló is kezdi a beszédet.

— Hogy állíthatta őket oda, bíró uram?
— Hadd örvendjenek az örvendőkkel.

Ekkor éles visítás hasította a levegőt:
— Jogot a nőknek!

— Még ez is? — riadt fel a jegyző.
— Láttam én őket, mikor asszonyok kisérték kocsikon.

— De Szücs Anna — bíró uram!
— Szücs Anna? — ő is az Isten teremtese, jegyző uram! — hadd követelődzék szíve szerint.

Ekkor meg Miseföldi János éneke hangzott fel.

— Adjatok, adjatok, amit Isten adott!
— Mire való volt ez, bíró uram? — méltatlankodott a jegyző.

A bíró felállott, tekintete komor volt, ajkai remegtek, de legyőzte ingerültségét és amolyan paraszt göggel vágta oda:

— Mert ezt én így akartam!
A jegyző elhallgatott.

Ekkor a tanácsi szoba ajtajában megjelent a tövénybíró, meg a többi tanácsbeli, őket követte a kegyelmes ur és a vendégek csoportja, kiknek arcán bosszúság látszott.

— Hol van a bíró? — kérdé a kegyelmes.

Buzi Bálint oda kiáltotta:
— Itt vagyok, kegyelmes uram! talán valami baj van?

A kegyelmes ur bosszusan szólt oda:
— Mi a választókhöz jöttünk!

— Ugy van, intézkedtem is, hogy eljőjön, aki akar.

— Itt csak asszonyok és gyerekek vannak.

— Kegyelmes uram, azt hiszem, megelégedhetik velük, mert legelsőbbben azok fogadták, akik lesznek választók.

A kegyelmes ur ajkába harapott.

— De mi a választókkal akarunk beszélni!

— Azt csak Buzi Bálint házánál tehetik az urak, hogyha kegyesen fogadják meghívását. Ez kegyelmes uram, a község háza.

— Mi az ország polgárai vagyunk! — szólt közbe az egyik szocialista vezér.

A bíró lenézően tekintett reá.

— Kihez legyen szerencsém? — kérdé Buzi Bálint.

— Én Pflugmann Herman vagyok! — válaszolt a kérdező.

— Hozta Isten! — az öreg Plugman fia, a pesti? — mondotta a bíró.

— Nem, — válaszolt a szocialista vezér, — nyalkái.

— Ugy? — szólt a bíró, — hát kegyelmed az Ábrók...

— Micsoda Ábrók? — kérdé Pflugmann.

— No a Keszeg zsidó sógora? — ő is Nyalkáról való!

A kegyelmes ur ketté vágta a kellemetlenné alakuló beszélgetést.

— Bíró uram! — én és társaim elfogadjuk becses meghívását és elmegyünk Buzi Bálint-hoz.

A bíró megindult, mellette a kegyelmes ur és a többiek, haladtak a tanács szobából kifölduló néppel a bíró házához.

Itt már várta a választók nagy tömege.

— Itt vagyunk, kegyelmes uram! — mondotta Luskai Bálint a sarokra nyitott kapun bevezetve a tömeget.

— Miért nem hagyott beszélni a község házánál? — kérdezte Turay.

— A bíró elmosolyodott.

— Kegyelmes uram, hogyha iga' együtt jönnek, a szocialista vezérek nélkül, nyugodtan mondom, szívesen meghallgattam volna még magam is a beszédöket, de uram, a község háza szent hely, ott mi bíráskodunk, azt a helyet nem adjuk azoknak kezére, akik maguk hirdetik magukról, anint tábláikon, az uteán felira is láttam, hogy hazátlan... tudja Isten micsodák.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.